

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

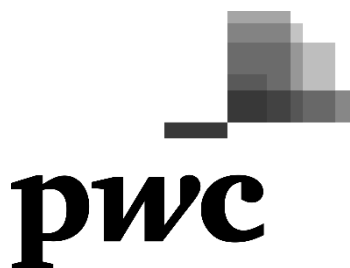
EMELT SZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2016. január 16.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
Tanárok neve	
Pontszám	
E-mail cím	

**STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ**

Fontos tudnivalók!

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor adunk, ha minden részkérdésre válaszol. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapon kell rögzítenie! Piszkozatot pótlapon készíthet!

Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (6 • 2=12 pont)

12 pont

Egy-egy állítás teljessé tételéhez több válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.

- Ha a vanília fagyalt ára 10%-al nő, aminek hatására Nutellából a fogyasztott mennyiség 5%-al nő, akkor**
  - a termékeket kiegészítő termékeknek tartjuk.
  - biztosan tudjuk, hogy a Nutellának csökkent az ára.
  - a Nutella keresleti függvénye jobbra tolódik.
  - a vanília fagyalt keresleti függvénye balra tolódik.
- Ha egy költségelszámolás során a gazdasági profit értéke nulla, akkor**
  - az árbevétel és explicit költségek különbsége megegyezik a normál profit és az értékcsökkenés összegével.
  - a számviteli profit biztosan pozitív.
  - a számviteli költség megegyezik az amortizáció, közvetlen explicit költségek és az ELÁBÉ összegével
  - érdeemes belekezdeni a vállalkozásba.
- Az MC függvény növekvő szakaszán biztosan tudjuk, hogy**
  - a TP_L függvény gyorsuló ütemben nő.
  - az AVC függvény gyorsuló ütemben nő.
  - a VC függvény gyorsuló ütemben nő.
  - az AP_L függvény gyorsuló ütemben csökken.
- Ha nő egy gazdaság alapkamata, akkor**
  - egy befektetés jövőértéke csökken.
  - egy befektetés nettó jelenértéke nő.
  - nő a befektetések száma.
  - olcsóbbak lesznek az ingatlanárak.
- Ha egy vállalat termelésének negatív extern hatása van, akkor biztosan**
  - kisebb a társadalmi optimális mennyiség, mint a piaci.
  - nagyobb a társadalmi optimális mennyiség, mint a piaci.
  - van jóléti veszteség.
  - egyik válasz sem helyes.
- Melyik állítás igaz az alábbiak közül?**
  - A fogyasztás megegyezik a háztartási adók és megtakarítások összegének és háztartási transzferek különbségével.
  - A külföld számára az import kiadást jelent.
  - Az összes kibocsátás és nettó hazai termék különbsége a folyó termelő felhasználás és az amortizáció.
  - A bruttó beruházás nem tartalmazza az értékcsökkenést.

II. Szöveges feladatok

1. Igaz-hamis állítások (6 • 3=18 pont)

18 pont	

*Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezze döntését! Athúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA KELL! Minden helyes indoklás 2 pontot ér.*

3 pont	

1. A potyautas-magatartás az egyén szempontjából racionális viselkedésnek tekinthető.

3 pont	

2. Egy vállalkozást biztosan érdemes működtetni a veszteség minimalizáló szakaszban.

3 pont	

3. Egy eszköz újrabeszerzési értékét a jelenlegi ár és a beszerzési költségek különbségéből kapjuk meg.

3 pont	

4. Egy részvényt bármikor ellehet adni a névértékén.

3 pont	

5. Egy magyar fogyasztó számára a magyarországi autópálya magánjóság.

3 pont	

6. A holtteher-vesztességet úgy kapjuk, ha a tökéletesen versenyző piac fogyasztói és termelői többletének összegéből kivonjuk a monopólium társadalmi többletét.

2. Kiegészítés (5 pont)

5 pont

Az alábbi feladat megoldásához a jövedelemkimutatásban használt költség- és profitkategóriák közötti összefüggéseket kell felhasználnod. Az egyes elkülönített ábrák más-más összefüggést szemléltetnek.

Pl.

Árbevétel	
<i>ELÁBÉ</i> (Eladott Áruk Beszerzési Értéke) Közvetlen explicit költség	Bruttó profit

Egészítsd ki a táblázatokban a számmal megjelölt mezőket a megfelelő definíciókkal úgy, hogy a téglalapok alapján meghatározott összefüggés érvényes legyen rájuk!

a)	
Explicit költség	Elszámolható implicit költség

Gazdasági költség	
b)	c)

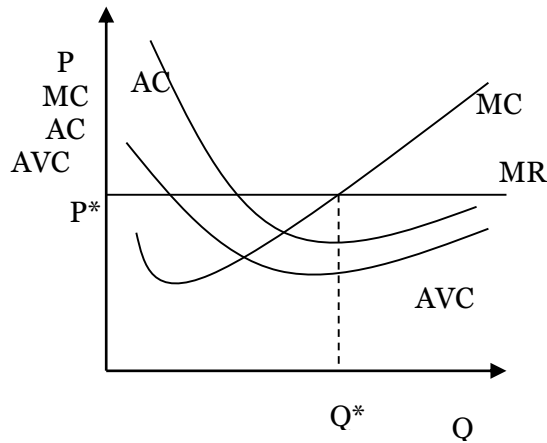
Számviteli profit	
d)	Gazdasági profit

Explicit költség	
<i>ELÁBÉ</i> (Eladott Áruk Beszerzési Értéke) Közvetlen explicit költség	e)

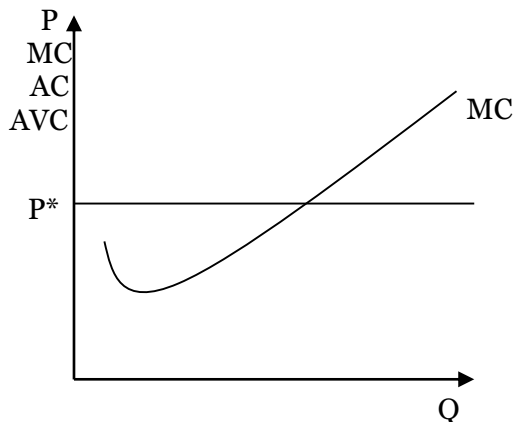
3. Elemző, értékelő feladat (1+4+2 pont)

7 pont

Szasza kedvenc programja a táncolás, így úgy dönt, hogy táncoktató vállalkozásba kezd. A táncoktatók piacán tökéletes verseny van. A vállalkozó szellemű Szaszának költségfüggvényei a következők:

- a) Megéri-e Szaszának termelnie adott P^* ár mellett Q^* mennyiséget? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!
- A. Igen, mert pozitív gazdasági profitot ér el.
B. Nem, mert negatív gazdasági profittal kell számolnia.
- b) Ábrázolj egy olyan gazdasági szituációt, amelyben Szasza éppen normálprofitot realizál! Jelöld be és jellemezd a rajta lévő nevezetes pontot!

.....
.....
.....

- c) A nagyobb profit reményében Szasza növeli a termelt mennyiséget. Beválnak-e a számításai, ha úgy gondolja, hogy több profitra tesz szert?

.....
.....
.....

4. Párosítás (6 pont)

6 pont

Töltse ki a táblázatot a megadott betűjelekkel a feladat alapján! Egy betűt többször is felhasználhat. Minden egyes helyesen beírt betű 1 pontot ér.

Elemezze a SNA mutatókkal kapcsolatos állításokat, és párosítsa őket a megfelelő fogalmakat jelölő betűkkel!

A	GNI
B	NDP
C	Mindkettő
D	Egyik sem

Tartalmazza a termelés során felhasznált inputok vagy félkész termékek értékét.	D
Az mutatja meg, hogy az adott a nemzetgazdaságnak mekkora az összes kibocsátása ($\sum(Q \cdot P)$).	
Tartalmazza a külföldi polgárok által az országban realizált elsődleges jövedelmet.	
Bele tartozik a bruttó beruházás.	
Tartalmazza a folyó termelő felhasználást.	
Magába foglalja az országba külföldről beáramló transzfereket.	
A makrogazdaság éves eredményét tükrözi.	

III. Számítási és grafikus feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, és/vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő részkérdés sorszámaival! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítse a feladatlapon!

5. feladat (2+6+2 pont)

10 pont

Az egyetemi félév vége felé MPeti rájött vizsgapánik és úgy döntött, hogy magántanárt fogad, hogy maximálisan felkészüljön a vizsgáira. MPeti 50 000 Ft zsebpénzzel rendelkezik, amit ökonometria órákra (2000 Ft/óra), vállalati pénzügyek órákra (3000 Ft/óra) és számvitel órákra szeretne költeni, hiszen ezekből fenyegeti leginkább a bukás.

Óra	TU_{SZ}	MU_{SZ}	$\frac{MU_{SZ}}{P_{SZ}}$	$TU_{\bar{O}}$	$MU_{\bar{O}}$	$\frac{MU_{\bar{O}}}{P_{\bar{O}}}$	TU_{VP}	MU_{VP}	$\frac{MU_{VP}}{P_{VP}}$
1	480			420			450		
2	900			795				375	
3		390			330		1125		
4	1650			1410			1350		
6		300		1845				75	
7	2520		0,0675		150		1575		
9	2940			2220			1500		
10	3000			2190			1350		

- a) Határozza meg a számvitel órák árát a táblázat segítségével!
- b) Töltse ki a táblázatot és határozza meg, hogy összhaszon-maximalizálás esetén mennyi időt fog 1-1 tantárgyra fordítani MPeti. A számolás során a megoldásokat négy tizedes jegyig kerekítse!

6. feladat (5+2+5 pont)

12 pont	

Matyi úgy döntött, hogy jó üzletet tudna csinálni a nála maradt nagy mennyiségű szörpből. Gyors piackutatás keretében fel is mérte az igényeket az egyetemen, és arra jutott, hogy 1000 (Ft/l)-es egységáron az egyetemisták 300-at vennének. Rövid idő alatt beindult az üzlet Matyikának, aki nem bírta a sok munkát, ezért úgy döntött kétszeresére emeli az eredeti árat, hátha kicsit megnyugszik a piac. Ezzel az árpolitikával 900.000 forintos bevételt tudott realizálni.

- a) Jellemezd Matyi termékét a keresletének ár rugalmassága alapján! Érvényesül a kereslet törvénye erre a termékre?
- b) Az a) pontban adott válaszodat mérlegelve, mit tanácsolnál Mátyásnak a kereslet csökkentése érdekében?

Matyi még mindig szenved a sok munkától, szegénynek még imádott időtöltésére („edzésre”) sincs ideje. Szerencséjére, öreg cimborája, MPeti a rektori titkárságon dolgozik, akinek sikerült manipulálnia az egyetemi rendszert, melynek keretében megadóztatta a diákokat. Ennek eredményeként az egy főre jutó elkölthető jövedelem 20%-kal csökkent, így most 10.000 Ft. Ennek következtében az új keresett mennyiség Mátyás terméke iránt 550 egység.

- c) Sikerül Matyinak megszabadulnia a sok munkától? Értékelj jövedelemrugalmasság szempontjából a terméket! (A számolásnál az a) pontban kiszámított második adatot használd!)

7. feladat (4+4 pont)

8 pont	

Zita fontolgatja, hogy bálszervezői vállalkozásba fog. Mivel óriási verseny van a bálszervezés piacán, ezért tökéletes versenyző vállalként számolja a költségeit. Zita éves termelési függvénye: $Q = (KL)^{0.5}$, míg az éves határtermék függvényei: $MP_L = \sqrt{K}/(2\sqrt{L})$. Azt tudjuk, hogy Zita 4 egység tőkét (K) használ, mely egységára 250 ezer forint, továbbá tudjuk, hogy a felbértelt segédeknek a munkabére (P_L) 2 ezer forint. A bálók iránti keresleti függvény képlete $Q = 120\,000 - P$ és a piaci kínálati függvény pedig $P = 30\,000 + \frac{1}{4}Q$.

- a) Hány segédet alkalmaz Zita és hány bált szervez egy évben?
- b) Megéri Zitának működtetni a vállalkozást? Mennyi lesz a profitja?

8. feladat (4+3+3 pont)

10 pont

Sophie és Cola megelégedve a pesti tömegközlekedést és a reggeli dugókat, úgy döntöttek, hogy ezentúl nem veszik igénybe egyik tömegközlekedési eszközt sem. Mivel gyalog elég messze laknak az egyetemtől, így más módszer után kellett nézniük. Kitalálták, hogy ezentúl rollerrel fognak iskolába járni, amit különböző extrákkal tesznek egyedivé: sebességmérővel, hangszóróval és erős fékkel. A találmányuk olyan sikeres, hogy több egyetemi diák is érdeklődött felőle, így elkezdték gyártani a rollereket. A tevékenység hasznossági és költségfüggvénye a következő: $MU = 355 - 2Q$ és $MC = 75 + 5Q$. Mivel a rollerek a kocsikkal ellentétben nem környezetszennyezőek, a helyi lakosok már most észrevették, hogy a levegő mennyivel frissebb, a fiatalok új közlekedési szokásának köszönhetően. Az extern haszon mértéke 177. Ezzel ellentétben a hangszórók okozta zaj a társadalom számára negatív externália, melynek a költsége 65.

- Határozd meg a piaci optimum értékét és a társadalmilag optimális termelés értékét!
- Állapítsd meg, hogy összességében milyen externhatás érvényesül! Válaszod indokold! Illetve mondj példát az externália internalizálására.
- Ábrázold a függvényeket grafikusan! Számold ki a társadalom jóléti veszteségét, majd jelöld az ábrán!

9. feladat

12 pont	

Egy országban a háztartások 2000 pénzegység munkabér mellé 200-nyi állami támogatást kapnak. Fogyasztási javakra 1500-at költenek, és még marad is nekik 100 egységnyi félretehető pénz. A vállalati szféra 300 egység transzfert kap az államtól, amúgy pedig 2700-nyi GDP-t tud előállítani. Az állam báci összesen 1400 adóbevételre tesz szert, és 1000 pénzegységnyi árupiacon elkölthető pénze marad. Az ország külföldről 2300 értékű terméket importál. A gazdaságszereplői összesen 500 pénzegységet tudnak elhelyezni a bankoknál megtakarításként. Az állam nem szed adót és transzfert sem nyújt a külföld számára. A tanult folyó-tétel számlák segítségével mutasd be a szereplők közötti pénzmozgásokat!